

Keravan, Vantaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen monikulttuurisuusasiain neuvottelukuntien yhteiskokous

Pöytäkirja

Aika: 11.3.2026 klo 17

Paikka: Koivukylän asukastila (Hakopolku 2, 01360 Vantaa)

Teema: ajankohtaista kansainvälisessä suojelussa

1. Kokouksen avaus

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja *Ruth Kaboi-Mattila* avasi kokouksen klo 17.07 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Myös Keravan neuvottelukunnan puheenjohtaja *Tiina Sundqvist* ja hyvinvointialueen neuvottelukunnan puheenjohtaja *Ellen Pessi* esittäytyivät.

2. Katsaus kotoutumisen palvelujärjestelmään

Vantaan kansainvälisten asiakkaiden palvelupäällikkö *Suvi Lindén* avasi kotoutumisen palvelujärjestelmää erityisesti Vantaan näkökulmasta. Kunnalla on lakisääteinen tehtävä sekä kotoutumispalveluiden järjestäjänä että työvoimaviranomaisena. Viime vuoden lopussa jo noin 30 % vantaalaisista oli vieraskielisiä, mutta maahanmuuton kasvu on pikkuhiljaa taittumassa. Lähtömaat ovat vaihtuneet viime vuosina, ja tulijoista noin puolet on tällä hetkellä työperäisiä muuttajia tai opiskelijoita eri Aasian maista.

Vantaalla kotoutumisen onnistuminen on strateginen tavoite. Lindénin mukaan Vantaan maahanmuuton ja kotoutumisen periaatteisiin on kirjattu tavoitteet, joiden pohjalta palveluita kehitetään. Niitä ovat muun muassa saavutettavuus, oikea-aikaisuus, kielitaidon, osaamisen ja työllistymisen edistäminen sekä osallisuus, keinoina henkilöstön osaamisen ja moninaisuuden kehittäminen.

Lindén kävi lopuksi läpi vireillä olevia lakiehdotuksia, jotka astuisivat voimaan 1.1.2027. Lainsäädäntömuutoksella tavoitellaan säästöjä, ja ne kohdentuvat usein maahanmuuttotautaisiin. Kotoutumislain uudistuksessa esitetään rahoitusleikkauksia kunnille. Säästöt toteutettaisiin purkamalla kotoutumiskoulutuksen päällekkäinen rahoitus, poistamalla kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön valtionosuus, luopumalla vastaanottoon varautumisen kustannuksista sekä luopumisella sekä alentamalla laskennallista kuntakorvausta. Muut lakimuutokset koskevat kotihoidontukea, kotoutumistukea sekä kansalaisuuslakia. Jos ne hyväksytään, niillä on todennäköisesti suuria vaikutuksia kohderyhmiin ja palveluihin. Lindén totesi, että haasteita on paljon, sillä kunnassa ei ole kokonaisnäkyvyyttä siihen, miten leikkaukset kohdentuvat. Lisäksi hyvinvointialueilla kotoutumisen edistämisestä ei säädettäisi suoraan enää missään laissa. Se vaatii palveluiden priorisointia ja yhteistä tahtotilaa palveluiden varmistamiseksi.

3. Kiintiöpakolaisen polku ulkomailta kuntaan

Palvelupäällikkö *Virve Lintula* Keravan kaupungin kansainvälisyyspalveluista kertoi kiintiöpakolaisen vastaanoton prosessista ja ajankohtaisista asioista alkaen matkasta UNHCR:n pakolaisleiriltä aina kunnan asukkaaksi asti. Hän selvensi käsitteitä ja kertoi pakolaisten vastaanoton poliittisesta ulottuvuudesta, joka sisältää mm. vastaanotettavien pakolaisten määrät ja kohdemaat. Tänä vuonna Suomen pakolaiskiintiö on 500 henkeä, joista 50 henkeä on ns. hätätapauksia. Kiintiöpakolaiset ohjataan Orpon hallituksen päätöksellä ensisijaisesti ruotsinkielisiin kuntiin. Vuoden 2027 pakolaiskiintiöstä ja sen kohdentumisesta ei ole vielä tietoa. Viime vuonna saapuneissa eniten oli afganistanilaisia, kongolaisia ja syyrialaisia.

Lintula kertoi, että kunnat ja hyvinvointialueet ovat oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Jos korvauksista luovutaan, kuntien on pohdittava, ottavatko ne vastaan kiintiöpakolaisia. Keravan pakolaiskiintiö on sopimuksen mukaan ollut 20–25 henkeä joka kolmas vuosi. Kuntamuuttajia muilta paikkakunnilta tulee paljon enemmän. Kaikkiaan hieman yli 17 % Keravan asukkaista on muunkielisiä, isoimpina ryhminä venäjän ja viron kieliset.

4. Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyö kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistämisessä

Sosiaalityöntekijä *Emmi Lainá* Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta ja kotoutumisohjaaja *Veera Colak* Keravan kaupungilta kertoivat seikkaperäisesti ja konkreettisten esimerkkien avulla, miten Keravan kunta ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä kiintiöpakolaisen vastaanotossa. Yhteistyötä on kehitetty ja hiottu hyvinvointialueuudistuksen tultua voimaan vuoden 2023 alussa.

Lainá ja Colak totesivat, että maahan saapumisen jälkeen vastaanotto on hyvin käytännönläheistä asiakastyötä, jossa kunnalla ja hyvinvointialueella on omat roolinsa ja vastuunsa. Työ voi olla esimerkiksi palveluihin ilmoittamista ja saattamista, papereiden kuntoon laittamista ja ympäristöön tutustumista. Asioiden järjestäminen voi kestää jopa kuukausia, ja vastuutyöntekijät kunnassa ja hyvinvointialueella pitävät yhteistyökokouksia usein, tarvittaessa viikoittain. Keskeistä on saada suostumus tietojen siirtoon akuuttia reagointia vaativien tilanteiden hoitoon ja varautua kaikkeen etukäteen, esimerkiksi siihen, mihin lapset menevät vanhemman sairastuessa vakavasti ja joutuessa sairaalaan. Tuen tarpeet ovat hyvin yksilöllisiä. Monilla on traumatausta ja he tarvitsevat paljon tukea, mutta jotkut itsenäistyvät hyvin nopeasti. Lainá ja Colak pitivät tärkeänä sitä, että asiakkaaseen rakennetaan luottamussuhde heti alussa ja hänelle tarjotaan kaikki tuki, etteivät ongelmat kasaudu. Luottamussuhteen syntyessä kotoutuminen sujuu paremmin.

Lainá ja Colak kertoivat lopuksi, että kotoutumislain uudistuksessa 1.1.2025 voimaan astunut kotoutumisajan lyheneminen kolmesta vuodesta kahteen aiheuttaa huolta ja haastaa kotoutumista, koska asiakkaat ovat hyvin haavoittuvassa asemassa.



5. Mitä kuuluu ilman huoltajaa tulleille lapsille ja nuorille?

Johtava sosiaalityöntekijä *Mari Kuronen-Hakkarainen* Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (VAKE) kotoutumista tukevista sosiaalipalveluista kertoi ilman huoltajaa maahan tulleista lapsista ja nuorista tilastojen valossa, heitä koskevasta lainsäädännöstä sekä heidän palveluprosesseistaan ja haasteistaan. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ilman huoltajaa tulleissa on tällä hetkellä palveluissa 24 alaikäistä ja 112 alle 23-vuotiasta nuorta aikuista. Alle neljäsosa kaikista on tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia ja loput pakolaistaustaisia eri syistä. Kolme neljäsosaa on miehiä. Suurimmat kielet ovat ukraina, somalia, dari, arabia ja amhara. VAKEssa näkyvät vahvasti muista kunnista siirtyvät nuoret.

Kuronen-Hakkaraisen mukaan suurin hyvinvoinnin ja kotoutumisen este on yksinäisyys ja nuoriin kohdistuva rasismi. Yhdessä traumojen kanssa ne aiheuttavat mielenterveysongelmia, vaikeuttavat identiteetin rakentamista ja myös työ- ja harjoittelupaikan saamista. Hänen mukaansa nuoria huolestuttaa täysi-ikäistyminen. Itsenäistyminen uudessa maassa ilman perheen tukea ja omaan asuntoon muuttaminen vaatii sosiaali- ja terveysammattilasten ja muiden viranomaisten vahvaa kannattelua. Aikuistumisen tueksi on oma palveluprosessinsa, johon tarjotaan psykososiaalista tukea. Hyvässä tapauksessa nuoren verkostossa on harrastusporukoita tai vaikkapa uskonnollinen yhteisö, josta saa tukea, ja nuori voi päästä kiinni yhteiskuntaan.

Kuronen-Hakkarainen kertoi, että asiakaskunnassa näkyvät lakimuutosten myötä tulleet 1–2 vuoden lyhyet oleskeluluvat tai tilapäinen suojelu. Ne teettävät lisätyötä viranomaisilla ja kasvattavat nuorten psykososiaalisen tuen tarvetta. Epävarmuus voi myös johtaa motivaation laskuun. Hän onkin erityisen huolissaan NEET-nuorista, joiden koulupolku on katkennut (usein terveyssyistä) sekä ammattiin valmistuneista, jotka eivät työllisty ja kärsivät mielenterveysongelmista. He ovat syrjäytymisvaarassa.

6. Avoin keskustelu: lainsäädäntö muuttuu, miten varmistetaan palvelut?

Neuvottelukunnat keskustelivat ensin illan teemasta ja sen jälkeen pöytäryhmittäin kotoutumisen tärkeimmistä palikoista. Keskusteluun nousivat muun muassa tulkkaus, pitkän erossaolon seuraukset perheen yhdistämisessä, suomen kielen opetus ja erilaiset kielen oppimisen tavat, työllisyystilanne, neurokirjon tuomat haasteet kotoutumisessa, kansalaisjärjestöjen tärkeä rooli kotoutumisessa sekä osaamisen tunnistaminen.

7. Keskustelun yhteenveto ja jatkotoimet

Puheenjohtajat kokosivat yhteen käydyn keskustelun sihteerien kanssa. He yhdessä muodostavat sen pohjalta neuvottelukuntien yhteisen kannanoton, jonka puheenjohtajisto hyväksyy. Sen jälkeen kannanotto toimitetaan luottamushenkilöille.

8. Tilaisuuden päätös

Keravan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja Tiina Sundqvist kiitti osallistujia hyvästä keskustelusta, toivotti neuvottelukunnat tervetulleiksi Keravalle ensi vuonna ja päätti kokouksen klo 19.52.

Osallistujat:

Alkin Mohammed
Amoah Vida
Anttila Anu
Colak Veera
Demiri Funda
Elo Ilpo
Forsang Georgiana
Hamdon Burhan
Hilpinen Sanni
Hoikkala Ville, varapj. (Kerava)
Jashanica Xhemail, varapj. (Vantaa)
Kaboi-Mattila Ruth, pj. (Vantaa)
Kautto Juha
Keränen Daria
Kettunen Sari
Kohonen Pekko
Kuronen-Hakkarainen Mari
Lahtinen Samuli
Lainá Emmi
Lautiola Hannele
Lindén Suvi

Lintula Virve
Lomas Krista
Maarianvaara Hannaleena
Meliksetyan Marine
Momeni Ziaulhag
Ovaska Anita
Pessi Ellen, pj. (VAKE)
Puttonen Piritta
Raasakka Anne
Ryhänen Juha
Shekhar Acharya
Suleiman Yahya
Sjöholm Johanna
Sundqvist Tiina, pj. (Kerava)
Tanke Aba Samson
Tchistiakova Svetlana
Thakur Sunil
Viitasaari Osmo
Vrapi Alba
Åhlgren Paulina